

ТОРГОВЕЛЬНО - ПРОМИСЛОВИЙ ПРОВІДНИК

TRADE & COMMERCIAL GUIDE

Рік I. Ч. 2. Грудень 1934.

Winnipeg, Man., December 1934. Vol. I. No. 2.

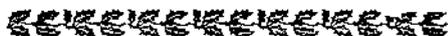
Видавництво "Торговельно-Промислового Провідника"

БАЖАЄ ВСЕМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВИ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

БАЖАЄ ВСІМ УКРАЇНСЬКИМ ПРОФЕСІОНАЛІСТАМ І ТОРГОВЦЯМ ДОБРИХ УСПІХІВ У ЇХНІЙ ПРОФЕСІІ І ТОРГОВЛІ.

ЩОБИ З НОВИМ РОКОМ СКРІПИВСЯ В НИХ ДУХ ЛЮБОВИ ДО СВОЇХ КЛІЄНТІВ І ДО ВСЕГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДА.

Бажаю моїм Клієнтам і всьому українському народови Веселих Свят і Щасливого Нового Року.

Щоби з приходом Нового Року прийшов рівнож добробут Українському громадянству в Канаді.

Д. ЯКИМІЩАК, адвокат.

Бажаю всім українським торговцям Веселих Свят і Щасливого Нового Року.

З приходом Нового Року щоби настала більша свідомість і солідарність між українськими торговцями й всім українським народом.

С. ПІКУЩ, гуртовець

Усім моїм шановним доставцям сметани бажаю отримати Веселих Свят і Щасливого Нового Року!

М. ЦЮПАК, Фишер Бренч.

З нагоди свят Різдва Христового висловлює Агенція Комана своїм Клієнтам і всім Українцям найщиріше бажання Веселих Свят і Щасливого Нового Року!

ВОЛОДИМИР Г. КОМАН
урядник асекураційний.

Желаю моїм покупцям і всьому українському народови Веселих Свят і Щасливого Нового Року.

З приходом Нового Року хай прийде більша свідомість і енергія до розбудови нашої промисловости.

Й. МОСКАЛИК, промисловець.

З нагоди Свят Різдва Христового висловлюю всім моїм покупцям і всьому українському народови своє найщиріше бажання Веселих Свят і Щасливого Нового Року!

ПАВЛО ПАВЛЮКЕВИЧ
управитель споживчого skleпу.

Вартість Народу

В глибоку, мрячну давнину оцінювано вартість, силу і значіння якогось народу здебільшого після його чисельности. Чим більш чисельне було племя, тим воно уважалося сильнішим, бо могло в разі потреби поставити більше списів, луків чи шаблук і підбити під себе племя менш чисельне. Відтак прийшли часи, коли про вартість і силу народів говорили грубі, замкові мури, башти і панцирі.

Але ті часи минули давно і безповоротно.

Світ пішов вперед. Настали часи пари і електрики, часи телеграфу, телефону, редія і літаків. З тими змінами прийшли і зовсім інші міри на вартість і силу народів. Нині не питають вже, кілько дана нація числить мільонів, рідко навіть питають, як за богата ця територія, але питають передовсім, що це за народ і який у него суспільний склад, — себто, як у него розвинені поодинокі класи. Кожному відомий той факт, що нині стоять на переді ті народи, які розвинули у себе всі суспільні стани, від рільників почавши, а скінчивши на фабрикантах і дипломатах. Другі народи, хочби їхнє число сягало на десятки мільонів, але якщо вони не успіли розвинути у себе належно різних суспільних груп, мусять підчинитися силі і значінню перших, тай так довго їх слухати і їм підлягати, доки самі не здобудуться видати з поміж себе сильний і фінансово незалежний суспільний склад — сильний стан рільничий, свідомий стан купецький і промисловий та патріотичну трудову інтелігенцію. Це одинока нинішня міра на вартість і значіння народу.

Що так воно є, найлучше знаємо ми Українці з нашого п'ятсот-літнього історичного досвіду, або хочби зі свіжої ще трагедії, яка розігралася на наших землях по великій світовій війні. Нам самим видається нераз дивним, що ми народ так великий числом, а наші рідні землі такі багаті, а помимо того нас почетвертовано, і кинено під ноги сильніших сусідів, бо наші спроби вибитися на волю не вдалися помимо великих жертв і геройських вчинків. Тимчасом маленькі числом народи як от Чехи або й Польки, не згадуючи вже Литовців, Естонців, Латвишів або Фінляндців, зуміли незначними жертвами здобути незалежність своїх земель та шей значно заважити у нинішній світовій політиці. Чому воно так? Дехто поясняє, що причиною тієї нашої катастрофи була отаманщина, себто роздроблення військових сил партизанами, то знов, що війна заскочила нас неприготованих і

таке инше. Тимчасом дійсна причина лише одна: що вся наша суспільність була і є виключно рільнича. Бракує нам попри рільничий стан других добре розвинених суспільних клас, як от стану купецького, ремісничого; за мало у нас професійної інтелігенції, нема стану промислового ні фінансистів. Такий народ не має нині у світі значіння, з ним ніхто не числиться і безцеремонно ним кидає, куда вигідніше. Подібно як три сотки літ тому назад загортали сусіди наші землі, бо не було на них нікого, лише "хлоп і поп", так і по великій світовій війні вороги наші представили Раді П'ятох, що справа українська то чиста авантура купки недозрілих українських політикерів, що 99% т. званих Українців, то темна селянська маса, національно несвідома, і що дати їй самоуправу значить то само — що дати дитині бритву. Ті аргументи повторила відтак Рада П'ятох через ватиканського легата Монсіньора Черетта самому папі Венедиктови XV., котрий настоював на створення української держави.

Он де найважніша причина наших невдач! Нема у нас т. зв. суспільного складу, якого потребує в нинішнім життю кожний народ, якщо він хоче мати якусь вартість і значіння. Найбільша частина нашого народу була і є виключно рільнича, менша частина то бідний мійський пролетаріят, наймити в різного рода чужих підприємствах. Торговля і промисл у нас зовсім нерозвинені і занедбані; їх ведуть на укр. землях чужі люде — зайди.

Звісно, що торговля, промисл і трудова інтелігенція скупчуються по містах і місточках, а за тим і управа тих міст і місточок також спочиває в їхніх руках. Отже з браку українських торговців, промисловців і професіоналістів, міста і місточка скрізь по українських землях знаходяться в чужих руках, під чужими впливами, а корінне українське населення в більшості їхні слуги і поштуркачі, без впливу, без значіння. Такий оплаканий стан буз не лише на тих українських землях, що входили в склад Австрійської держави (в Галичині, Буковині, і Прикарпаттю) але також і на Великій Україні. Була там справді частина промисловости і торгівлі в українських руках, так щож, коли ті укр. купці чи промисловці були зовсім помосковщені і ніколи не виступали як природна галузь українського народу. А могло бути і у нас лучше, бодай у границях давньої Австрії, колиб австрійські Українці були пішли от хочби за при-

міром Чехів. В той самий час, коли наші частинки відривалися від рільничого стану і йшли на службу по містах і місточках і то на службу найпідлійшу, найменш поплатну — наші славянські свояки Чехи йшли також до міст, але не служити, лише вчитися хосенного ремесла і торгівлі. З розвитком світової торгівлі і промислу розвинули вони помалу і свою і станули в Австрійській державі на першому місці по-мимо перешкод, які їм ставив сам австрійський уряд. Треба знати, що до війни стояла Австрія в ряді головних торговельно-промислових країн світа. Яку силу мали на тій ділянці колись бідні і поневолені Чехи видно з того, що торговельно-промислові центри Австрії були якраз в Берні і Празі, найбільших чеських містах. І в той самий час, коли австрійські Українці дослужилися по містах о стілько, що стали поштурко виском чужих панів, Чехи захопили у свої руки промисл і торгівлю своєї країни, дали Австрії цілий ряд високих військових старшин, багато учених мужів і дипломатів, а коли розпалася Австрія, вони спокійненько забрали собі свої історичні землі і без найменших жертв та зусиль відбудували свою державу. Подібний суспільний склад розвинули були в себе і Поляки та другі висше згадані народи, і коли прийшла слушна хвиля, світ не міг з ними не числитися.

На тих примірах бачимо, що з розвитком торговельного і промислового стану, розвивається і весь народ та набирає сили і значіння.

Розуміється, що від утрати своєї державности та своєї торгівлі видавав і український народ на протязі п'ять соток літ своїх менших чи більших торговців та промисловців. Але наші вороги були за чуйні, щоб дати їм розвинутися і не перебирали в средствах, щоб всякий почин українського народа на торговельно-промисловій ділянці вбити в самім зародку. Вони бо добре знали, (бо досвідчили на собі), що дати розвинутися українській торговельній і промисловій клясі, то значить кінець їхньому панованню на укр. території.

На цей розвиток нашого суспільного складу мусять Українці звернути найбільшу увагу і йому посвятити всі сили народа, бо нічого иншого не допоможе нам до відбудови самостійної держави лише свідомі, фінансово від ворога незалежні, а сильно розвинені стани торговців, промисловців і трудової інтелігенції. Та доки перейдемо цей процес, мусимо реалізувати наш клич: "свій до свого"! на кождім кроці, що дня і то в найдрібніших справах. Вже крайна пора пробудитися нам з вікового сну, пора отрястися вже раз з байдужности до своїх власних справ!

Мусимо памятати, що ми так довго не будемо сильним і могутним народом, як довго будемо напихати своїм тяжко заробленим грошем чужі кишені. Памятаймо, що кличуть і благають нас схаменутися і почати нове життя ті наші предки, котрі зводили боротьбу з демонами і впали жертвою за українську торгівлю і за українську справу. Просять нас тисячі маленьких дітей, що їх з батьками викидали зайди на мороз з під рідної стріхи і благають, щоб ми вже раз перестали годувати своєю кревавицею їхніх і наших катів. Памятаймо, що кождий цент, який ми дамо в демонські руки, буде обернений на збудовання неволи для будучого українського покоління. Батьки і матері! Чи такого спадку сподіватися від вас вашим дітям?

Тому покладім собі всі за найбільший і святий обовязок: попірати лише своїх торговців і професіоналістів. Щоб кождий Українцем зароблений цент обертався між українським народом на збудовання нашого загального добробуту. Вже найвисший час застановитися самим над собою!

Ми Українці от хочби тут в Канаді видаємо спільно рік за роком сотки мільонів на купно потрібних нам продуктів. Уся та кольосальна сума опиняється в бездонних кишнях демонських халатів, а нам бідним, прибитим горем і пониженим не лишається нічого гіднішого, як щей діти свої післати вампірам на службу, щоб завчасу приучувалися працювати на їхніх бахурів, щоб завчасу вбили в собі встид, бадьорність і християнську гідність. Ця нерозумна і руйнуюча нас поведінка мусить вже раз скінчитися! Український працюючий народ мусить бути сам паном своєї мозольної праці а не п'явки, котрі на протязі століть вирвали з наших рук народний скарб — торгівлю і промисл, а нас економічно та політично поневолили та досі держать в неволи.

Коли будемо памятати повище сказану правду, то приспішимо значно розвиток нашого так конечного нам нині, суспільного складу, а тоді вартість наша як великого народа буде відповідати нашій численности. Тоді доперва станемо господарями нашої власної землі.

Слідуюче число Торговельно-Промислового Провідника за січень 1935 р. одержуть лише ті, які вже надіслали свою передплату, або які повідомлять Видавництво, що в короткому часі вирівнають свою передплату. Тому просимо не відтягатися із надісланням передплати, щоби не здержувати Вам висилки нового, дуже інтересного числа за січень 1935 р.

TRADE & COMMERCIAL GUIDE

Edited by the Committee

Printed by People's Press

Address

Wydawnictwo T. P. Prowidnyka

407 McIntyre Block, Winnipeg, Man.
Subscription \$1.25 per annum; Single Copy 15c

ТОРГОВЕЛЬНО - ПРОМИСЛОВИЙ ПРОВІДНИК

Педагог Колегія.

Друкує: Народна Друкарня.

Адреса Видавництва:

Wydawnictwo T. P. Prowidnyka

407 McIntyre Block, Winnipeg, Man.
Річна передплата \$1.25; поодинокое число 15 цт.

Побіда над Бідю

Багато людей не ставиться до життя в належний спосіб. Велика частина їхніх змагань нищиться і пропадає чере це, що їх думки не йдуть в парі з їхніми стараннями; значить, що вони що іншого роблять, а чого іншого зі своєї праці очікують. Вони не підходять до свого діла з тою певністю побіди, котра родить сю тверду постанову і довіря у свої сили, які не знають поразки.

Нема людини, що не хотілаб достатку. Це її призначення і право. Однак хотіти достатку, а в результаті все очікувати біди, все сумніватися, чи в неї є здібність досягнути то, до чого стремить, виглядає так само, якби та людина хотіла дістатися на схід подорожуючи на захід.

Щоб зробити успіх, чоловік мусить думати про успіх, мусить думати сам за себе, після пляну, високо і оптимістично. Людина йде все в тім напрямі, куди звернені її очі. Коли перед її очима заєдно убожество, браки, турбота — то тудою вона і піде. Колиж противно, вона від упирів відвернеться рішучо, — не думає про них, не признає їх над собою, а надівсе не хоче жити в них — тоді напевно зробить поступ в напрямі достатку.

То само діється з цілим народом. Коли нарід бідний і понижений в світі, то він ніколи не стане богатшим і не піднесеться, як довго думає про себе, що для него вже нема нагоди, бо другі всьо забрали, що він вже не годен стати на ноги, бо аж надто придушений. Кілько разів можна почути від наших людей: та де нам до того! хиба ми годні? Це 'ми не годні' нищить усю нашу працю, усі добрі почини. Чомуж другі годні? Чому другі мають достатки, силу, значіння? Бо мають віру в себе, бо прямо не хочуть жити в біді, і так продумують і так роблять, щоб у них не було того "ми не годні."

Сотворитель дав таку поставу чоловікови, щоб він дивився в гору, а не в низ як худоба. Він створив його так, щоб чоловік йшов і підносився в гору, а не повзався по землі як плазун. І нема такого провидіння, котре хотілоби держати чоловіка в біді. Творець не міг мати на цілі кинути мільйони своїх розумних сотворінь в нужду і недостатки, так неначе Він не мігби для всіх нас-

тарчити. Противно — нема річи на земнім гльобі, за котрою чоловік побивається, а котра для него добра, щоби тої річи не старчило для кожного. Коли в давнині забракло оливи з кита найшлися обильні жерела нафти, що старчили до освітлювання домів всім людям; а коли заходив сумнів, що тої нафти вже не на довго стане, наука винайшла електрику. То саме мається зі запа сами поживи, одіжею, мешканням. На світі є тільки будівельного матеріялу, що може вистарчити на вибудовання для кожної родини дому не гіршого від палати Рокефелера або Ротшильда. От же є наміром самого провидіння, щоби всі люде були богаті і щасливі. І нема більшого прокляття в світі, як то твердження, що на світі мусять бути бідні. Це лож. Лише що з тими достатками мусить бути щось в не порядку, если нині діти Царя царів є якби стадо овець, що його гонить кілька вовків. Мусить бути щось в не порядку, если ті, які одідичили невичерпані богацтва землі, бояться, що завтра забракне їм щоденного хліба!

Ми всі сотворені для щастя, радости і вдоволення. Ми всі призначені жити в добробуті. Клопіт лиш в тім, що ми не віримо в закон невичерпаних життєвих засобів і думаємо, що вони для когось щасливішого, а не для нас, думаємо, що вже всьо забране а нам не лишається більше нічого лиш біда і недостатки. Кладемо колоди між собою а добробутом. Якимбо чудом можемо поліпшити свій бит, если не віримо, що ми годні це зробити, если думаємо, що то всьо не наше і нам не належиться?!

Ми Українці мусимо вже раз рішучо здобути на тверде слово і сказати собі: від нині ми кінчимо раз на все з убожеством; не хочемо мати з ним нічого до діла, не хочемо дальше в нім жити. Стираємо кожду його пляму з нашої одіжі, з нашого вигляду, звичаїв, бесіди, діл і з нашого дому; покажемо світови нашу ревність і силу; що ми звернули наше лице до кращих і лучших річей і що нічо на світі не годно відвернути нас від тої постанови.

Мусимо рішитися цілою силою душі, що коли у світі є подостатком добра для всіх людей, то ми мусимо дістати і свою пайку!

Торговець, Робітник і Рільник

Ніхто не оспорує тієї правди, що торгівля все була, є і буде дуже важним чинником в життю людського роду. Була вона і в давнину важною галузею народного господарства, — а нині, як відомо кожному, вже лиш той народ має силу і значіння, у котрого між рільничою клясою а інтелігенцією є розвинена і свідома кляса торговців та промисловців. Без торгівлі і промислу не обійдеться ніодна держава, ні оден народ і то без взгляду на то, які його духові спосібности і без взгляду на то, у якій державній системі він жиє. Весь поступ людства, як знаємо, якраз і розтягався в першій мірі на царину промислу та торгівлі; а всякі реформи чи зміни систем, торкалися передовсім економічної сторони людства, і мали на увазі зробити торгівлю та промисл сильнішими. І дійсно показується, що де більша торгівля і промисл, там сильніший і культурніший народ.

Такий народ як український, що займається виключно рільництвом, не може ніколи бути сильним. Рільництво є заняттям дуже непоплатним, а ще більше непоплатним є становиско рільничого чи індустриального робітника. У тих двох заняттях не лише що винадгорода за тяжку і довгу працю є найнища, до того на плечах тих двох кляс спочиває найбільша пайка державних і суспільних тягарів. Того мізерного становища і тягарів не може позбутися рільник і робітник так довго, доки не змінить свого заняття, свого фаху. Він буде їх передавати і своїм дітям, і так з роду в рід буде предметом визиску. Йому не допоможуть жадні реформи ані найбільш радикальні зміни систем: його становище є і буде таким самим без взгляду на то, у якій він державній системі жиє і працює, бо всяка державна система все була і буде залежна від торгівлі, промислу а при тім і від капіталу, який є знаряддям двох перших. І якіб не заведено реформи чи зміни, все другі фахи чи стани будуть залежні від торгівлі і промислу. Це всякий знає і з історії і бачить в сучасності.

Як звісно, заняття чи фах витискає п'ятно на характері і вигляді цілого народа, іншими словами, що від заняття залежить якість і його моральна та фізична сила.

Коли ми отже хочемо, щоби український нарід був спритний, рухливий, щоб був сильний характером, тілом і фінансами, словом, щоб став таким культурним і значним, як другі народи, — то найперше мусимо працювати над тим і то працювати серіозно, не словами, а на

ділі, щоб кожний спосібний до торгівлі і промислу член нашої суспільности змінив заняття рільниче чи робітниче на торговельне, промислове, чи якусь професію. Іншої дороги нема. Всі накликування до просвіти чи організації будуть "голосом вопіючого" і стратою часу та енергії, бо жадні накликування не змиють з него тієї ціхи характеру, яку він набув через століття. Це може зробити єдино зміна заняття. Лише через зміну заняття змінить рільник чи робітник дотеперішний спосіб думання і розуміння, змінить спосіб життя і погляд на суспільні справи.

Чим котрий стан клопочеться

Рільник, як звісно, клопочеться, щоб засіяти в час як найбільше збіжа і виплекати як найбільше скота. В це він вкладає усі свої старання, усі думки, всю працю свою і цілої родини. Вже яка там ціна буде, то буде, аби мав що продати. Тимчасом торговець чи промисловець продумує і плянує, тай то не сам оден, а цілою клясою, якби від того рільника забрати за безцін його працю і працю цілої родини. Збіже не всіло шей посходити, а він вже робить підрахунки, кільки тих бушлів буде, де, кільки і по якій приблизно ціні можна буде той бушель продати, кільки за нього дати фермерови тай як забрати від него і той невеличкий гріш, що він дав рільникови за його працю. При сих маніпуляціях є власне дуже важним, щоб ні рільник ні робітник не затримував у себе грошей; затримавши гроші до другого збору, може рільник сам наложити ціну на свій продукт, а робітник на свою працю. Тому у торгівлі є тисячі способів, щоб вибрати зпоміж населення всі гроші, підсуваючи йому потрібні і непотрібні річи. Коли рільник і робітник вже видав всьо, що мав і шей задовжився, тоді торговець і промисловець може вже сміло покласти на його працю таку ціну, яку уложили спекулянти. І так вколо з року на рік.

Але найбільше зисковим підприємством для торговця і промисловця, а найгіршим для рільника і робітника — це війна. Тут машина на це більшу скалю і на більшу несправедливість, як підчас спокою. Рільник мусить дати на фронт своїх синів та своїх зятів. Найздоровші руки покидають плуг а беруть кріс, шаблю чи другий смертоносний прилад. Плечі з під мішка зі збіжем чи мукою йдуть під наплечник чи торністру. Вся праця покинута на старі, спра-

цьовані руки або на руки недолітків, котрим місце в школі. Сі руки працюють безупинно з напруженням, бо треба вижити фронт і міста. В часі коли ціла родина працює днями і ночами, їхня дитина, батько чи брат не їсть і по три дні хліба. Правда, що в останню війну підбили були в Канаді ціну і на рільничі продукти, але рівночасно й забрали ці гроші за ще дорожчий фабричний продукт. То саме і з робітником. Найлучші сили йдуть на фронт, а старці, жінки і діти мусять їм достарчити потрібного матеріалу для людської різни. Чи багато рільників і робітників доробилося хочби на останній війні? Чи нині не остали вони ще бідніші і ще

зано вище. Торговці і промисловці діляться на різні групи й ми маємо тут на думці найвищу міжнародню групу, яка не цікавиться ніякими народніми чи людськими справами, а лише безпощадно визискує всі народи, що не вмюють боронитися перед тим визиском.

Який вибір для Українців?

Українці, маючи за собою славу традицію, почали від кількох десятків літ дуже інтензивну працю над своїм культурним, а то і політичним відродженням. Та чи можлива нині держава з самим виключно рільничим населенням? Преці наш оружний зрив за відбудованням держави

більше залежні від ласки торговців і промисловців, які лиш одні на війні чи з війни доробилися?

Правда, що до воєнного апарату дають своїх синів і торговці. Але це в більшості молодіж високих шкіл, або молоді професіоналісти, котрих приміщується по штабах і далеко за фронтом як інтендантів при доставках живности і амуніції. Саміж торговці роблять при їх допомозі шалений інтерес — бо війна, це торговельні жнива. Вони війну викликають і нею провадять. Ще є й інтернаціональні фінансісти, котрі пильнують фінансового руху. Ті вже лиш слідкують за ходом війни і по котрій стороні перевага. Торгуються вже лише з урядами, забезпечуючи сваволю торговців і промисловців. Вони дають фінансову поміч державам і від тієї помочі, а не від фронту, залежить виграна, а то і життя чи загибель цілих народів. Так представляються в коротці функції віддільних суспільних груп.

Річ ясна, що не всі торговці є такі, як ска-

саме тому і скінчився катастрофою. Українці числом великі, обдаровані добрими природними і духовими прикметами, коли мають при тім такі високі аспірації, тоді не можуть оставати на дальше сирівцем, на котрім другі народи роблять інтереси. Нам не можна дальше оставати лиш рільниками і робітниками, ми мусимо взятись до торгівлі, промислу і професій, бо се лиш одинокий вихід з положення. Не будьмо дітьми, що чекають якогось чуда. Нема і не буде такого чуда, котре перетворилоби в якийсь магічний спосіб величезний народ рільників на культурну, сильну націю. Тут треба праці, а надівсе зміни заняття усіх тих, що до такої зміни надаються. Жадна зміна суспільного устрою того не зробить, лиш зміна заняття. Преці змінено було устрій февдальний на капіталістичний, а наш рільник як був рільником, так до нині ним і остався. Тай не зробився ні багатшим, ні свобіднішим. Багатшим і свобіднішим зробився лиш купець, промисловець і фінансіст. Він колись їхав на кони і віз у шкірянім мішку

золото. Ризикував життям і здоров'ям. Снав у лісі на голій землі з золотом під головою. Виставлявся на тисячі небезпек від звірів і розбійників. Але прийшла зміна системи, на котру то зміну він мав найбільший вплив. Рільник зівстав рільником як і був, лише що біднішим, зато купець вже не возить свого краму; для него працюють посередники. Він же сам спить у першорядних готелях, при склянці шампану бавить його добірна музика, usługують молоді красавиці; їздить розкішним автотом, локсусовими поїздами чи літаками. Чи може собі дозволити на таке життя рільник або робітник?

Як Україні дивляться на свій будучий добробут?

Рільник, як звісно, думає про землю, бо то його варстат праці. Йому здається, що колиб у нього був морг або два більше, то він був би щасливий. Ожидає тої хвилі, коли поділять двірську землю і йому з того прийде якась пайка. Певна річ, що до такого прийде і бодай в часті та бодай на якийсь час принесе рільникам поміч. Однак самою землею ще не заспокоїться всіх потреб народу. Лишуться у чужих руках міста, котрі пожирають весь доробок народу. А міст не можна забрати в той самий спосіб, що землю; міста можна забрати лиш торговлею, промислом і професією. А прецінь жадна демократична держава, в котрій мешкають Українці, не збороняє нам цього робити. Що більше, це лежить в інтересі кожної держави, щоб її громадяне розвивали торговлю і промисл. Що до Українців канадійських, то ті мають землі подостатком. Але і сі не конче вдоволені; чомусь тяжко жити, неоплачується ні збіже ні скот. Чекають отже якихсь реформ або навіть змін цілої системи. Тимчасом тут не держава грає найважнішу роль, а торговля, і хоч держава поробилаби бог-зна які реформи, то торговля і промисл достроїться до нової ситуації і буде робити по свому.

Така сама доля і робітника. Своєю пильністю і працею приніс він Канаді великі користи. Поміг будувати залізницю, міста. Величаві будівлі, театри, школи, гарно вибруквані вулиці, водопроводи і всьо проче — то частина трудів і жертв українського робітника. Тай шож? Крім може кількох щасливців, які вигоди і яке забезпечення має той робітник? Чекає отже на якісь зміни, сподіючися якоїсь дивної справедливости, що її ніколи не було на світі, тай ніколи не буде.

Тимчасом подивімся на людей о торговельнім хисті. Вони прибули сюди разом з нами, тай також без засобів, лише з десятьма пальця-

ми. Але вони не дуже квапились пхати свої пальці до тяжкої праці ані підставляти голову в небезпечні місця. Їх голови і пальці цілі. Вони не рвались відразу за великими зарібками, бо знали, що всі ті більші чи менші зарібки опиняться всьо одно у їх кишенях. За той час, відколи ми крутимося в блуднім колесі, декотрі з них вже міліонерами, а на загал всі вони багатші і більше вдоволені, як наш робітник чи рільник. Вони найлучші Канадійці і дуже пожадані, бо зичуть державі гроші на поміч для тих самих рільників і робітників, котрих гроші опинилися в їхніх кишенях. І коли ми чекаємо на якісь реформи чи новий лад, то це иншими словами кажучи ожидаємо, що саме ті "добродії" мають для нас щось такого зробити, що нам всім буде дуже добре і вигідно жити. Марні надії. Замість тих пустих надій нам треба робити собі самим безпеку в той спосіб, щоби самим за себе думати; зачати, хто лиш може, якийсь фак або торговлю; заохочувати і підучувати дітей до ріжних професій; а зараз, таки від нині постановити полагоджувати свої покупки лише в українських торговців, посередників і професіоналістів. В такий спосіб покажемо, що ми розумний нарід, що дійсно хочемо поправити свою долю і що до своїх цілей ідемо пляново і послідовно.

ЦІКАВЕ ЗАВІЩАННЯ

У винніпегськім часописі "Трибюн" з дня 25. грудня 1926 р. появилася була під заголовком: "Діти мусять одружитися з жидами, аби не стратити майна в сумі \$1,600.000", слідуєча новинка:

"Лондон 25. грудня. — На святій вечер проголошено завіщання Сер Адольфа Така, в якому розділюється майно у висоті \$1,600.000, зроблене на продажі різдвяних карток. Покійник був головою найбільшої в світі фірми Рафаїл Так Лимитед, що торговала Різдвяними картками.

Мабуть з обридження до релігійного свята, на якому він здобув своє майно, Сер Адольф розпорядив що колиб котре небудь з його дітей одружилось з християнином або взагалі не Жидом, воно стратить своє право до спадщини. Всі публичні записи є зроблені на жидівські інституції".

Звертається увагу, що слідуєче число "Провідника" за січень 1935 р. дістануть вже лиш ті, що прислали передплату або заявили, що вкортці пришлють! Тому спішіться з передплатою, бо третє число буде незвичайно інтересне і цінне.

Які користи з кооперації?

Говорити й писати про користи впливаючі з бізнесової кооперації рід на перший погляд зайва. Вистарчить кинути лише оком на історію кооперативного руху в різних краях Європи, щоби відразу зрозуміти його величезне значіння. На жаль своєрідні канадійські відносини при мушують нас сказати кілька слів у користь кооперації а се тому, що кілька кооперативних спроб, підпринятих у минувшині українськими силами в Канаді скінчилися невдачами і утратою громадського гроша.

Кооперативний рух — се одинокий спосіб для дрібних продуцентів і купців, щоби позбути ся зайвих посередників і забезпечити собі кращі зарібки за свої продукти або товари. Кооперація й лише кооперація може уратувати дрібного продуцента й купця перед нахабністю великого капіталу, який з природи річи стремить до захоплення всього в свої захланні лабети.

Є однак й другі користи, які дає кооперативний рух. У краях, де влада є чужа, як приміром в Галичині, окупант старається передусім нищити поневолений нарід економічно. І показалося, що найкращою обороною проти такого наступу є саме організування кооперативного руху. Праця української суспільности в Галичині на кооперативнім полі з часу окуповання того краю Поляками в 1919 році, дала на се дуже наглядні докази. Крім сього, що кооперація уратувала український нарід там від загрожуючого господарського упадку, вона дала заразом захист і працю соткам а то й тисячам молодих Українців з вищою освітою, що інакше були би опинилися в рядах безробітних.

Перед нами розкішна книжка, видана недавно у Львові з нагоди 25-літнього ювілею заснування відомої української кооперативи "Маслосоюз". Історія повстання і розвитку сеї найбільшої української кооперативи на світі така цікава й повчаюча, що ми рішили отсим передати найважніші факти для вжитку наших читачів. Ось послухайте:

МАСЛОСОЮЗ 1932 р.

(ВІДПИС)

Краєвий Молочарський Союз "Маслосоюз" кооператива з обмеженою відповідальністю, є союзом молочарських кооператив на наших західних землях. Початком української молочарської кооперації на цих землях треба вважати основану в р. 1904 першу молочарню в Завадові коло Стрия, яка була тільки відділом читаль-

ні "Просвіта". Повстала вона як вислід праці Філії Т-ва "Просвіта" в Стрию, якої головою був тоді д-р. Евген Олесницький. Так початок молочарському ділу дало в нас Т-во "Просвіта". В р. 1905 є вже в нас 5 нових молочарень, які творять при стрийській філії "Просвіти" Союз Руських Спілок Молочарських", а його директорами стають о. Остап Нижанковський і о. Лев Горалевич. Однак ця форма організації показується недоцільною і тому молочарська нарада в Стрию в дні 15. червня 1906 р. рішає осунувати окремих молочарський союз з осідком в Стрию.

Основуючі Загальні Збори, які ухвалили статут "Товариства Краєвий Союз Господарсько-Молочарський" в Стрию відбулися дня 26. вересня 1907 р. в Стрию і на них вибрано тимчасову дирекцію, а саме о. Остапа Нижанковського, Івана Горалевича і Михайла Тюна, яким доручено поробити заходи для зареєстровання статуту і підготовлення перших загальних зборів. Статут затвердила влада рішенням з дня 25. жовтня 1907 р. і з цим днем Союз почав правно існувати. На Загальних Зборах дня 25. серпня 1908 р. вибрано першим головою Надзірної Ради дра Евгена Олесницького, а до першої дирекції о. Остапа Нижанковського, о. Северина Борачка, та Олександра Дениса Сембратовича. Дня 26. жовтня 1908 р. уступив голова Надзірної Ради др. Евген Олесницький, а його місце аж до 4. жовтня 1913 р. заняв др. Ілярій Бачинський. По його резигнації вибрано головою о. Льва Горалевича, по якого смерті став головою о. Кость Петрушевич дня 18. листопада 1920 р. По цім останнім в дні 1. грудня 1926 р. переняв головство теперішній голова інж. Юліан Павликовський.

Передвоєнний час розвитку нашого господарства закінчено 1914 р. зі станом коло 100 молочарських кооператив, обєднаних в Союзі, які доставили до Союзу 300.000 кг. масла за рік.

В роках війни 1914—1920 завмирає діяльність союзу. Щойно в рр. 1920 до 1924 Союз починає деяку працю на руїнах 17 по часті розбитих кооператив.

Час від 1920 до 1924 р. — це слабкий розвиток Союзу. В 1923 р. почин до теперішньої віднови і його відбудови дає основання Філії Союзу в Станиславові, яка починає жваву організаційну працю на нових, правдиво кооперативних основах. Але вже 1924 р. керманічі станицької Філії переходять до дирекції Цен-

тралі, бо Загальні Збори вибирають в дні 25. березня 1924 р. і 28. березня 1925 р. нову дирекцію в теперішньому складі, а саме інж. Андрій Палій, Андрій Мудрик і Ольга Бачинська.

Розвиток наших молочарських кооператив іде скорим кроком вперед, бо починаючи 39 кооперативами в 1924 р. і доставою масла до Союзу 91,518 кг. скінчив Союз 1931 рік 249 членами молочарнями, що доставили в цьому році 2,428.012 кг. масла.

Загальні збори дня 18. червня 1925 р. змінюють основно статут Союзу і дають йому назву "Краєвий Молочарський Союз" кооп. з обм. відповідальністю в Стрию. В 1927 р. переносять Головну Торговельну Агентуру "Маслосоюзу" і осідок його дирекції до Львова.

В ювілейному 1932 р. має "Маслосоюз" свої організаційні і торговельні відділи в таких місцевостях: Стрий, Львів, Станиславів, Коломия, Тернопіль, Луцьк, Перемишль, Самбір, Дрогобич, експозитуру в Катовицях, склад в Бельську, та організаційні відділи в Сокалі і Рудках. В самому Львові нараховує "Маслосоюз" 10 крамниць дрібної продажі, а всіх крамниць разом має 27.

Торговельні обороти "Маслосоюзу" давали в 1931 р. 14,696.933 зол., уділи і записні фонди 467.591.17 зол., рухоме і нерухоме майно Союзу представляє вимінну вартість коло 900.000 зол. при білянсовій вартості 269.273 зол.

"Маслосоюз" почав експорт масла за кордон у 1926 р. — 48.472 кг., а в 1931 р. вивіз за кордон дійшов до 841.799 кг. Вивіз нашого масла йде до таких країв: Австрія, Англія, Данія, Німеччина, Палестина, Франція, Чехословацьчина, Швейцарія і У.С.С.Р.

"Маслосоюз" дає працю 111 урядовцям та 44 робітникам, веде окрему молочарську школу в Стрию, при якій знаходиться власна сироварня, має власну бриндзарню в Ворохті, допомагає у веденню контролі молочности, удержує власні зародові обори в господарських школах в Милованні і Коршові, веде окрему власну лабораторію для перевірки набілу у Львові; має власні будинки в Стрию, у Львові і Гребеніві, а крім цього велику холодню—магазин, в якій можна переховати 10 вагонів масла в літний час.

Спедицію товарів пересводить при допомозі власного автомобілевого парку (9 авт).

Ювілейний рік — це рік дальньої праці над покращанням наших молочних продуктів через введення механізації у наших молочарнях і дальше удосконалення праці в "Маслосоюзі".

Коли хто уважно прочитав вище наведене справоздання з діяльності "Маслосоюза", ріж-

народні користи випливаючі з неї, самі кидаються в очі. Сі користи є морального й матеріального характеру. Перш усього український нарід, ведучи таку могутню кооперативну організацію, виробляє і скріплює в собі духа карности й солідарности, набирає таким робом чимраз більшої охоти до боротьби з визиском і темнотою.

Кооперативна праця збуджує в членах української суспільности віру в свої сили й здібности, яку український нарід майже цілком затратив у віковій неволі. Недавній раб стрясає зі своїх плечей моральний тягар, що пригнітав його до землі й з піднесеною головою починає сміло глядіти в будучність, що криє в собі для нього кращу долю. Одним словом, кооперативна діяльність перероджує духово цілу українську суспільність, а що дух кермує матерією, ся моральна користь є прямо неоцінена.

Матеріальні користи звязані з кооперацією є теж величезні. Кооперація дає передусім своїм членам змогу збувати свої продукти по справедливій ціні. Справедливу ціну можна всіляко розуміти, однак звичайно уважаємо справедливу таку ціну, яка не лише звертає продуцентова його власні кошти продукції, але ще дає вдоволяючу надвишку за його труд. Уже в індивідуальній продажі свідоміщі одиниці дістають кращі ціни як несвідомі, однак доперва продаж зорганізована на кооперативних засадах може запевнити продуцентам вдоволяючу, справедливу ціну. Заразом уся надвишка, яка залишається з загальної продажі, не переходить у чужі руки а остається між своїми.

Коли приглянутися справозданню "Маслосоюза", бачимо дальше, що ся організація придбала теж дуже значне рухоме й нерухоме майно, прекрасні будинки, склепи, лябораторії, спеціальну машинерію, автомобілі, троки і т. д. Се той апарат, без якого ніяке більше діло не може обійтися і весь сей апарат є власністю самих працівників—продуцентів, а не спекулянтів—посередників. Удармося в груди й признаймося, що багато з нас ніколи на сі факти не звертало ніякої уваги.

Нарешті бачимо, що "Маслосоюз" дає постійне заняття великому числу урядників, робітників і робітниць. Се річ, над якою варто буде основнійше застановитися. (Дальше буде)

Просимо надсилати свою передплату!
Кожне дальше число цього місячника буде більше інтересним. — Присилайте свою передплату, і подайте адреси тих, які бажалиби читати

Т. П. Провідник.

Торговельні центри

Хто приглядається до того, як поступають другі народи, щоби мати успіх в торгівлі, а з тим силу і значіння, той легко зауважить, що вони стараються найперше зайняти великі міста. Міста — се природні центри всяких культурних рухів, а торговельного зосібна. З тих осередків йдуть директиви і моральна та фінансова поміч дрібнішій торгівлі по кольоніях.

І дійсно, яку силу можуть представляти менші або більші сторони, порозкидані по величезнім обшарі краю, коли вони не мають лучности з центрами, бо ті центри знаходяться в чужих руках? Крім незначного заробку зі звичайної продажі товарів, вся величезна сума народного дорібку йде в чужі руки.

Над цим наш нарід мало застановлявся, а ще менше робив проб, щоби ситуацію поправити на свою загальну користь. Дехто навіть з торговців ще й доси мислить, що коли він має гроші, а наших торговців буде обмаль, то його успіх в торгівлі запевнений. Тимчасом на практиці виходить зовсім противно. Є народи, що майже на сто процент займаються торгівлею, в других більше чим половина це торговці і промисловці, а всьо одно їм не за тісно, всі доробляються, і вся їхня суспільність лучше мається чим пр. суспільність українська, у котрої торговців дуже мало і то порозкиданих рідко по всій країні. Чому така різниця? Бо ті народи заняли міста — заняли торговельні центри. З тими центрами стоять в порозумінню і злучі дрібні торговці по провінціях і всі вони спільно використовують найменшу нагоду, щоби всім зробити як найбільший інтерес. А ми приглядаємося на їхню роботу вже кілька десятків літ, пхаємо в ті центри рік—річно грубі мільйони нашого народного дорібку і плачемо, що ми бідні і кулимося як наймити — без згроша, без сили, без значіння.

Цему треба вже раз покласти кінець і розвести як найширшу пропаганду за тим, щоби народ наш масово брався до торгівлі і почав займати сильні позиції по містах. Торговля зробити нарід більш смілим, практичним, забезпечить йому кращу будучність, зробити нас більш незалежними і само-певними. Крім цього народний гріш буде обертатися серед наших мас і посередно чи безпосередно збогатить усю суспільність та її інституції.

Маючи розвинену торгівлю на ширшу скалу по містах, лекше дати поміч меншим торгов

цям і оживити та підсилити торгівлю на провінціях.

Нам, неспривичаєним навіть думати про більшу торгівлю по великих містах, здається, що такі думки — то чиста дитяча видумка. Де нам, скаже неоден, бідним Українцям, про щось подібного говорити, як по тих центрах мільйоніві спілки, котрі ведуть торгівлю літами, мають виховану публику (себто своїх покупців, які їх солідно підпирають), мають упорядковану систему тай накопичений капітал. Страх навіть подумати, щоби ставити тим велитням чоло!

Такі поняття однак дуже поверховні і нестійкі. Великі спілки зачали свої операції не в часах бурливих, в яких ми тепер жиємо, а в часах загального добробуту, коли на їхні цілі і методи мало хто звертав увагу. Їх цілею було і є викинути індивідуальних торговців з торговельного життя, сентралізувати торгівлю у своїх руках так, щоби не допустити до торговельного фаху людей з інших шарів суспільности, головно з фермерів і робітників. Крім цього на початках своїх операцій вони почасті імпонували публиці тим, що вони не індивідуальне тіло, як перший ліпший торговець.

Але ті часи вже минули. Вони, хоч представляють капітал кількох одиниць, але у торгівлі є нічим иншим як пересічний склепар. Щоби вони пережили свій час, видно хочби з того, що публична опінія ставиться до них щораз більш неприхильно. Схочуть вони чи не схочуть, але подібно як в природі старе уступає новому, так і ті компанії мусять уступити колись більш скомплікованим підприємствам з самих дрібніших торговців, або могучим колективним підприємствам.

Сим недалеким майбутнім мусимо і ми Україні заінтересуватися, щоби не пропустити нагоди і не лишитися на далі з дрібними склепиками по провінціях, але заняти позиції по мійських центрах.

Хто більше заінтересований торгівлею і хотівби довідатися в деталях про способи ведення торгівлі на більшу скалу у великих містах, зволить написати до нашого видавництва по обширнішій інформації.

Присилайте свою передплату і адреси тих ваших приятелів, котрі хотілиби читати Торгово-Промисловий Провідник.

Про кризу або депресію

Много людей пояснюють суспільности, що криза, чи депресія повстала наслідком останньої війни. Як це можна розуміти? Це питання є важне для кожної одиниці суспільности, а важне воно тим, бо кожний член суспільности відчуває більше або менше цю кризу.

Як можна розуміти, що криза, чи депресія повстала наслідком останньої війни? Чи може брак поживи, чи бракує одягів, помешкань? Ні! Ми бачимо, що всего є подостатком. Продуценти продають свої продукти за безцін, по містах і місточках повно порожних помешкань! Це що минувша війна знищила — народи моментально в короткому часі направили.

З браку праці — люде відчувають кризу, а праці брак тому, бо бракує грошей в обігу (в циркуляції). Власники грошей відтягають гроші з циркуляції до централь, щоби належно приготувитися до будучої війни, бо щоби зачати війну — треба много грошей, а гроші муситься стягнути перед війною, не підчас війни. Підчас війни стягається решту тих грошей, яких годі було стягнути перед війною. Здивується читач, коли довідається, що ся одна і та сама ціль (стягнення гроша) виконує рівночасно дві головні роботи. Одна важна робота, це стягання гроша, за які виробляється военний матеріал, уживається на всякі фортифікації границь, і т. п., а рівночасно виконується й другу роботу, бо з хвилию відтягнення гроша з циркуляції — нестаче праці, людей лишається на ласку уряду. За одним махом і гроші є і рівночасно армія готова, бо люде на ласці уряду — це нічо інше, як армія.

Деякі економісти хочуть нас потішити, що

теперішня криза вже дійшла до кульмінаційної точки, та що вже поступенно часи поправляються. Повірилиб ми в це тоді, як щоб ця криза була спричинена останньою війною. А що минувша війна немає нічого спільного з теперішньою кризою, то треба припускати, що криза ще не зачалася. Бракові гроша в циркуляції в мирному часі — стараються уряди запобічи в цей спосіб, що в одних беруть цю ще циркулюючу скількість гроша, а других годують. Але що буде підчас війни, як уряди будуть заняті военними операціями, виробом всякого военного оружя, виживленням армії і т. п., — чи не в той час може початися справжня криза, чи не в той час може забракнути всякої поживи? Тож інтересуватися кризою і ждати коли вона скінчиться — це не поплатне діло. Місто слухати балачок всяких політикарів — належить вже заздалегідь призадуматися над способами, як примінитися до обставин серед яких живемо. Запобічи лихові можна в цей спосіб, коли станемо сильними на економічному полі.

Живемо якраз в переломовій добі, в добі, де кується доля будучности всеї суспільности, а в ній і наша. Чиж не є нашим обовязком творити щось нового для добра самих себе і добра свого народу? Чи вічно маємо думати, що "хтось" зробить для нас добро, а собі лихо? Розумна людина ніколи в це не повірить, щоб де найшлися такі добродії. Тож не інтересуймося кризою, а примінюймося до обставин в яких живемо зараз, не чекаймо її кінця, а творім це, що потрібне для нас і для нашого народу!

Про Родину Ротшильдів

Склав Д. Г.

Містимо нарис з історії одної родини, правдоподібно одної із найбогатших в світі. Кожен читач повинен уважно перечитати повищі рядки цієї статті, бо чим уважнійше буде її читати, тим більше буде цю статтю розуміти.

Кожна людина бажалаби бути багатого і при уважнім читанню цієї статті отворяться кожному очі, що є нагода бути багатцем.

Для нас, Українців, ця родина є інтересна ще й тим, що до певної міри доля Українців під австрійським пануванням була залежна від неї (від родини Ротшильдів) про що довідається в

будучині. Справу цю постараємося належно висвітлити. Тому уважаємо за обовязок подати жителіс цих великих людей, що рішали в минувшині й дальше рішають про долю держав, та завдяки яким маємо сьогодніючючі держави.

**

**Як Ротшильди прийшли з нічого до мільярдів?
Як вони здобули собі становиско, титули і герб?
Як доля народів опинилася в їх руках?**

Кому невідоме імя Ротшильд?

Коли в Європі прийшло до фінансової кризи треба було лише "шепнути" слово "Ротшильд" і

сейчас наставала полекша, все починало відживати; небезпека минала...

Коли хтось говорив про торгівлю, або грошеві справи, або про політику, то мимоволі насувалося на думку питання як рішить Ротшїлд, бо від волі Ротшїлдів залежала доля і недоля народів Європи, від тоді, як Маєр Емшел Бауєр заложив позичковий дїм у Франкфурті, в Німеччині під знаменем банкірів "Червоного Щита—Рот Шїлд". Імя Бауєр в людській пам'яті зникає, а на його місце впихається імя Родшїлд.

Отсі Ротшїлди розмножилися, розповсюдилися по всіх осередках Європи. В самій Франції є дев'ять баронів Ротшїлдів.

Під їх проводом провадяться банки, товариства, штука і наука. Вони дають пораду королям і президентам. В Англії, Франції, Німеччині, Австрії і Італії їх слово могутнє.

Натан Маєр Ротшїльд, третій з п'ятиох братів, довів до того, що його родина стала міжнародною династією. Її вплив і могутність були такі великі, що держави тремтіли в непевности, коли брати Ротшїлди рішали, котра дорога їм корисніша.

В історії світа були такі часи, що ані королі ані правительства не могли перепустити закону без санкції Ротшїлдів. Вони могли, як би їм забаглося, замкнути найбільший на світі англійський банк і диктувати урядови свої умови.

З другої сторони Ротшїльд не допустив французького вожда і імператора — Наполеона до виконання своїх заборчих замірів відносно Англії. Гроші Ротшїльда довели Наполеона до цілковитого упадку.

Деж взялися отсі могутні диктатори?

Основателем цієї славної родини і першим, що прийняв імя "Рот-шїлд" був Маєр Анзелм Бауєр, роджений 1743 р. у Франкфурті. Його батько Анзелм Мазес Бауєр мав там склепик, в яким перепродавав старе шмаття і всякі куріози. Отсей склепик стояв у жидівській дільниці при вузькій вулиці Юденгассе (Жидівська вулиця) при якій стояло багато полупаних будинків з яких тягло неприємним запахом, а в них тиснулося багато родин з численною дітьми.

сеї склепик служив Ротшїльдови через довгі літа за головну канцелярію його позичкової фірми.

По обох кінцях Юденгассе великі залізні брами ділили жидів від християн. На неділю ці брами замикано і жидам було заборонено показуватися на інших вулицях Франкфурту. В будній день вони могли виходити на місто, але мусіли носити жидівські відзнаки і мусіли уступатися з дороги християнам.

Переслідування жидів давно минуло, як народився Маєр Анзелм Бауєр, а все таки на Жидів дивилися з підозрінням і лише або дуже цікаві, або дуже без-грішні ішли через ці брами купити щось або поторгуватись "ін ідіш" (по жидівськи).

Родичі Маєра хотіли конче, щоби він став рабіном, та його тягнуло до торгівлі. Вже як дванадцятьлітний хлопець виявляв він геніяльний хист. Він купував і перепродавав старі монети, а рідкі монети тримав доти, доки не продав їх із грубим зиском.

Його родичі померли скоро і він покинув релігійні церемонії. У великій банківій фірмі у Ганновер дістав він заняття і набрався тут трохи практики. Відтак отворив позичкове бюро у батьковім склепі і виставив знамя свого нового звання "Червоний Щит".

Попри визичування грошей він провадив інтерес свого батька, перепродаючи старі монети і куріози. Але Юденгассе була для нього за мала. Маючи добре знання вартости старих монет і рідкостей, він почав подорожувати пішки далеко і широко і по дорозі знайомився з людьми, що мали великі колекції і питали за рідкостями. Для них він працював, за що йому незле платили.

Раз здивав він товариша по фаху і національності, що мав осла до їзди. Сей запропонував Ротшїльдови поставити мішок, що виглядав нелегкий, на осла. Ротшїльд так і зробив. Коли прийшли на кладку, що стояла над глибоким яром, він подякував товаришові за поміч і здохнув свій мішок з осла. "Отся кладка — сказав він — під ногою осла може часом не видержати. Бувають такі випадки, а що в отсім міху все мое майно, я не можу ризикувати". Товариш розсміявся сердечно. Та заледви осел зробив кілька кроків, як кладка трісла і він разом з ослом повалився в рів.

Маєр Анзелм заслужив собі на імя "Чесного жиди", бо хоч жадний зарібку, він був людяний і всесторонній.

Перша його нагода зробити гроші на більшій скалю прийшла аж пізнійше. Раз Ротшїльд зробив вигоду баронові Есторфови. Сей познакомив його з князем і великим землевласником із Гессен. Коли Ротшїльд зголосився до князя, барон і князь грали в шахи. Довгий час не звертали вони на нього уваги, бо були дуже заняті грою. Князеви щось не дуже добре велося. Він підніс голову і спитав, чи Ротшїльд знає щонебудь про шахи. "Хай Ваша Високість посує свою фігуру на той квадрат" — відповів Ротшїльд. Князь так зробив. Показалося, що це був

знаменитий тяг, який запевнив князеві перемогу. "Я мушу признати, бароне, що ви, поручаючи мені Ротшільда, не поручили мені дурня" — сказав князь до свого противника в шахах.

По сій візиті Ротшільд став надвірним банкіром князя. Тут йому так добре повелось, що на другий рік він на власну руку визичив Голяндії чотири мільйони доларів. Це була перша державна позичка. За сим пішло його велике щастя, яке дало підставу до Ротшільдових мільйонів.

У тих часах Наполеон провадив воєнну кампанію проти Австрії. Кождий край сподівався і боявся його наступу. Князь із Гесен визичав гроші і військо иншим краям, а за се очевидно чекала його тяжка кара із рук воєнного бога — Наполеона.

Вороже військо почало натискати; кожда хвиля була дорога. Князь покликав Ротшільда і

віддав йому всі гроші, які мав в сумі 600.000 фунтів штерлінгів і сказав: "Уживай і бережи, як знаєш найліпше".

Дві версії ходять що до того, що властиво сталося як військо Наполеона заняло Франкфурт. Одна каже, що військо перешукало дім Ротшільда і забрало що було, та не найдено князевих 600.000 фунтів, що були закопані в горді. Друга версія, як здається правдива, подає, що Ротшільд вислав всі скарби до свого сина Натана Маєра в Англії, а сей не гаючи часу визичив сі гроші на високий процент.

Коли настав мир Маєр Анзельм звернув князеві всі гроші і додав до них 5%, за що дістав щедрю нагороду. З отсих грошей повстав перший мільйон Ротшільда.

(Продовження буде)

ДОПИСИ

Містимо дописи лише на економічні теми, про торгівлю, промисл та різні професійні та господарські галузи.

Дописей політичних і релігійних — не поміщуємо.

Вест Бенд, Саск.

Залучаю отсим грошевий переказ на суму \$1.25 як передплату на "Провідника". Такий часопис повинен був уже давніше появитися поміж Українцями в Канаді, ще тоді, коли зачала ся наша імміграція й тоді ми не булиби залишили ся так далеко позаді других народів на полі торгівлі, як се нині бачимо. Торговля грає найважнішу роль в життю кождої держави й в яким краю бизнесмени хитрійші, той край багатший й сильніший. Добрий бизнесмен потрібний так фармерови як і робітникови, бо хтось мусить займатися продажію їхніх продуктів так, щоби й їх вдоволити й самому мати з того користь.

В українській пресі в Канаді нераз появлялися й ще появляються заклики, щоби молодіж старалася в якнайбільшій числі кінчити високі школи. Се річ дуже похвальна, але скільна наука коштує дуже багато грошей і кільканайцять літ тяжкої праці, а вислід який? От вивчиться наш школяр на вчителя, бо на ще вищі школи нема грошей, а відтак не годен нігде найти посади. А коли з бідом найде, то від нього вимагають Бог зна що, бож він бере величезну платню, аж \$500 на рік. А коли скільний рік скінчить

ся, йому лишається з тої платні небільше як \$50 і знова треба чекати, часом і кілька років, щоби найти другу школу.

Колиж ті самі люде булиби замість того взялися до бізнесу, то й їм булоби ліпше й поміж нами не булаби так закорінилася жидова, що годі її тепер позбутися. Одинокий вихід тепер — се створення організації теперішних українських бизнесменів для береження своїх спільних інтересів і для поради і піддержки тих, що тепер беруться до бізнесу. Щойно тоді, коли така організація повстане й розвинеться й матиме власний тижневник, а не місячник, ми зможемо поволи стати нарівні з іншими народами. Я приміром належу до англійської бізнесової організації (Ред енд Гвайт Сторс) й плачу місячно по \$2.25, однак я вважаю, що се небогато, бо користаю на тому вдсятеро більше. Я вірю, що таксамо булоби з нашою українською організацією.

Тому я звертаюся отсим зі щирим покликом до всіх українських бизнесменів, щоби вони скористали з нагоди й негайно вислали передплату на "Торговельно - Промисловий Провідник". Се буде початок великого діла, бо "Провідник" маючи нашу піддержку, зможе покликати до життя велику українську бізнесову організацію, з якої всі будуть могли користати. Ніхто не повинен думати, що коли він старий бизнесмен він уже всьо знає. Бізнесові обставини і взагалі життя змінюється тепер дуже скоро й дуже основно й то, що було мудрістю ще перед кількома роками, не представляє вже нині нія-

кої вартости. Коли я в 1919 році починав свій бізнес, я більше думав про своє знання як сьогодні, після 15 літ практики.

Так отже обов'язком кожного українського бізнесмена є піддержати й поширити "Провідник", який зі свого боку допоможе нам стати сильнішим на ногах і перебрати в свої руки багато бізнесу, що тепер знаходиться під чужою контролею.

Теодор Галик

ІНФОРМАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

До Видавництва Т. П. Провідника: —

Перепроводжуючи публичні ліцитації в різних місцевостях Манітоби і Саскачевану, подаю

1. Хто має купувати в українських склепах? Українські покупці (інтелігенти, робітники, фермери).
2. Хто має купувати в українських гуртівнях? Українські склепарі.
1. Хто має купувати від українських посередників? (агентів гуртівень чи сейлесменів). Українські склепарі.
4. Хто має купувати в українських аптеках (друг сторах)? Українські склепарі, їх покупці і українське громадянство.
5. Хто має Вас лічити у випадку хвороби? .. Українець-лікар! Чому? — бо він Українець і найкраще Вас розуміє, бо він Ваш брат.
6. Хто має полагоджувати Ваші судові справи, чи інші урядові документи? Адвокат, чи Нотар — Українець. Чому, — бо він Ваш брат! Він совісно сповняє свої обов'язки. ..
7. Хто має дбати про здоровий стан Ваших зубів? Дентист Українець. Чому? Бо він Ваш брат, він дасть Вам належну обслугу.
8. Хто має Вам зробити добре убрання? Кравець Українець. Чому? Бож він виконує совісно свою роботу, він ушине Вам солідне убрання, він не візьме у Вас більшої запла-ти, як воно варта. Це саме відноситься і до інших Українців, які займаються чи то торгівлею, чи іншими професіями.

Чи Ви так робите? Як що ні—то спитайте самі себе, чому Ви того не робите. Постановіть собі вже від сьогодні виконувати цей національний обов'язок, бо доперва з повним його виконанням станете "пожаданними горожанами" прибраної батьківщини.

Хвальному Видавництву ряд місцевостей, де ще можна заложити нашим українським бізнесменам свої стори, чи інші підприємства. В деяких тих місцевостях є справді вже стори обсажені не Українцями, однак населення наше українське бажало би мати у своїй місцевості свідомого українського бізнесмена. В тій справі зверталися до мене вже кілька разів, щоби поручити цю справу на сторінках преси, а що маємо вже Торговельно Промисловий Провідник — тому подаю це на його сторінках до відома заінтересованим: Сі місцевості є слідуєчі: Лібав, Манітоба; Гадашвил, Манітоба; Гронвил, Саск; і Бруксби, Саск.

Іван Вахняк, ліцитор

ТОРГОВЕЛЬНІ ПОСЕРЕДНИКИ ФАБРИК І ГУРТІВЕНЬ

В давнині була торгівля небезпечним і дуже ризиковним заняттям. Не було догідних способів комунікації. Звичайно купець обвючував своїм крамом коні і їхав нераз цілими місяцями по непривітних лісах, де чигали на його життя, гроші і товар зорганізовані банди розбійників. Подорожував звичайно сам купець. Посередників-агентів тоді рідко хто наймав, бо у тих часах було мало таких людей, щоб на їх можна було спуститися з крамом і грішми, а ще менше було таких, котрі хотіли би для когось терпіти невигоди, а то й ризикувати життям.

Нині торгівля і промисл найбільше вигідна ділянка народного господарства. На їхніх услугах найбільш модерні винаходи, їм віддані найкращі умови сили, на їх чолі стоять найбільші характери людства. Тай не їздять нині ні купці ні фабриканти зі своїм добром по ярмарках, як во время оно. Вони висилають своїх посередників—агентів, поділених на дві групи: на тих, що купують товари чи сирівці і на тих, що продають готовий крам з гуртівень.

Ці обі групи, то люде в більшості образовані, меткі, дуже витривалі і спосібні, а в ціло-сти дуже характерні, солідні і в своїй професії перфектно вишколені. Інакше і не може бути. Бо від них іменно і залежить успіх підприємства, а за тим і розвій торгівлі чи промислу в даній країні. Чим спосібніші посередники у якійсь фірмі, тим краще вона розвивається і тому не дивно, що є великі підприємства, які своїм спосібним посередникам платять по сто тисяч долярів річно. Це розуміється лиш щасливі ви-імки, однак і на загал заробляють вони чи не більше як добрий міський професіоналіст, тай

не боятися вони ні кризи ні безробіття.

В нинішній добі торговельні посередники відграють значну роль. В промислі і торгівлі вони є тим самим, що у людському організмі жи-ли; так як жилами припливає і відпливає кров, так через їх руки переходять сирівці і продукти не лише між містами і місточками, але й між континентами світа. Тому і стоять на їх услугах усі модерні винаходи, а американські посередники, що подорожують по Європі, порозуміваються зі своїми управителями кожного дня чи години при допомозі телефону і телеграфу.

Торговельно і промислово розвинені народи мають нині цілу осібно клясу тих посередників, а ті, як люде заможні, бувалі і образовані, мають неаби яке слово навіть у політиці і громадських справах. Ми всі тут в Канаді знаємо тих симпатичних і чемних балакунів, котрі їдучи з місточка до місточка не лише продають крам, але й розносять всюди веселу атмосферу, поширюють інтересні новості і інформації, а в часі скрути піддержують між населенням ба-дзьорість витревалість і надію на краще.

На жаль Українці Канади не звертають в цей бік належної уваги. Маємо вже від багато літ гарну молодіж, що покінчила гай-скул, а навіть по'рокови — два університету. Бракло фондів чи охоти і багато з цієї надійної молодіжи перекидається з роботи в роботу, або сидить батькам на шиї, чекаючи змишування божого і витираючи стіни корнерових склепів. Нерідко, щоб добути гроші на тютюн та шови, пускаються на крадіж та вломи.

Тимчасом булоб куда краще і кориснійше, колиб такі молоді люде пустилися в торгівлю як посередники — агенти таких галузей, в яких по своїм здібностям могли зробити успіх. До цієї корисної і шанованої професії у них багато даних. Англійську мову знають добре, мають загальне образования, виглядають гарно і чемні в поведенню. Уже лиш здобутися на витревалість і на чесний характер, а можуть з часом зробити дуже вигідне життя, щей принести хосен свому народови.

Однак найважнійша річ в тім, щоб наші торговці дали їм щире попертя. В Канаді маємо вже досить поважне число українських торговців, як піонірів на торговельнім поли, з котрих має повстати в часі суспільна кляса, що буде перепродувати, посередничити і торгувати продуктами свого народа. В дальшій своїм розвитку ті наші торговельні піоніри мусять видати зі своїх рядів українських промисловців а також торговельних промислових посередників. Се їх будуча місія. І коли вони не будуть мати її

в програмі, то їхні нинішні підприємства будуть все як тимчасові, кошляві і бідні. Маємо вже й кілька посередників - агентів українських і обовязком наших торговців давати їм замовлення. Український торговець не повинен дати замовлення агенту чужої нації, коли в тій галузі продукту є свій чоловік. Коли Українець відкрив торгівлю між своїми людьми і надіється, ба й апелює, щоб свої його поперли, то таке саме право має і український посередник (травелер) домагатися і від него попертя. Ся взаїмна поміч зродить між ними довіря і національну солідарність, перекинеться з торговців між широкі маси і підсилить наш поступ, до котрого ми всі мусимо приложити рук.

ВОЛОДИМИР Г. КОМАН

Приїхав до Канади з родичами в 11 році життя і тут укінчив середні школи. До 1920 року працював фізично, опісля дістав заняття в часописі "Канадійський Українець", з початку як експедитор, потім як адміністратор.

В 25-тому році життя, це є в 1924 р. дістав працю в асекураційній компанії — за 6 місяців дістав агенцію, в якій до помічі йому стає п. Григорій Шевчук, бо репрезентує зараз 5 великих асекураційних Компаній.

п. В. Коман бере живу участь в українських організаціях, є основателем Канадійсько-Українського Атлетичного Клубу, в початках був його почетним головою — зараз є головою цього Клубу, в якому згуртована українська молодь.

A. S. Bryk, Grocer & Butcher
86 Derby St., Winnipeg, Man. Phone 57 464

УКРАЇНЕЦЬ

Адвокат-Нотар С. САВУЛА

306 Confederation Life Building,
Мейн Стріт проти Ситі Галл.
Winnipeg, Man.

Office Phone 92 917 Res. Phone 55 280

D. YAKIMISCHAK

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК І НОТАР
407 McINTYRE BLOCK
Winnipeg, Manitoba
416 Main Street
Phone 93 021

LAMONT, LAYTON and SWYSTUN
АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ, НОТАРІ.

Переپردازуємо справи карні і цивільні, розво-
дові, спадкові, інкорпораційні та старокраєві.
Пишіть по українськи на адресу:

607—608 McArthur Bldg. Winnipeg, Man.
Телефон 97 754

Res. 837 College Ave. Phone 56 097

PAUL'S GROCETERIA & MEAT MARKET

Продає споживчі продукти по найтаньших
цінах. Купуйте у нас і щадіть гроші.

П. Павлюкевич, управитель.

876 Main St., Winnipeg, Phone 54 420,

**УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА ПЛЕТЕНИХ
ВИРОБІВ**

Робота солідна, ціни умірковані.
Українські торговці підпирайте свій
промисл

Йосиф Москалик, управитель.

FORT GARRY KNITTING CO.

153 McGregor St. Winnipeg, Man.

СТІННІ КАЛЕНДАРИ

Всі інформації отримаєте що до стін-
них бізнесових календарів на 1936 рік що
до цін, якості, краси і величини в І. Цірки.

I. CIRKA

1055 Aberdeen Ave. Winnipeg, Man.

Dr. L. W. REZNOWSKI

ЛІКАР І ОПЕРАТОР
652½ Main St., Winnipeg, Man.
Office Phone 27 757
Residence Phone 53 953

MANITOBA FURNITURE

Купуємо, продаємо і вимінюємо

НОВІ І УЖИВАНІ МЕБЛІ

Редія, Пяна, Честерфілдс,
Кухні Емпайр, Цирати і Килими.

А. Мирлович, властитель

610 Selkirk Ave. Winnipeg, Man.
Філія: залізний склеп: 542 Selkirk Ave.

STANDARD WHOLESALE

Confectionery & Smallwares

бискети, конфекти, паперові торби, шнурки, папір
до опакowania, дрібні вироби, паперові, електрич-
ні лампи і шкільні прибори

Стефан Пікуш, властитель

66 Argyle St. Phone 94 950 Winnipeg

N. HALAS HARDWARE

ЗАГАЛЬНИЙ ЗЕЛІЗНИЙ СКЛЕП

Кухні, редія, фарба і прочі залізні товари.

Просимо Український загал і українських
бізнесовців о попєртя.

581 Selkirk Ave. Winnipeg, Man.

**ВІКТОР
РЕКОРДИ**

75 ц. і висше

**БЛЮБИРД
РЕКОРДИ**

35 ц. 3 за \$1.00

Є багато місточок, в котрих ми еще не за-
реперезентовані, тепер отворених для пред-
ставництва Віктор і Блюбірד рекордів.

За подробицями удавайтесь до

HIS MASTERS VOICE LIMITED
Winnipeg

ЗА АСЕКУРАЦІЄЮ

від крадіжи, рабунку чи нападу
вдавайтесь до

V. H. K O M A N AGENCY
501 Paris Bldg. Winnipeg, Man.

Ми асекуруємо рівнож від вогню, бурі, ав-
томобілі, вікна і т. д.